

Chihu on täydellinen urbaanin omistajan koira. Se mahtuu miltei mihin tahansa ja reippaana koirana nauttii esimerkiksi matkustamisesta.

Pienenpienen

chihuahuan

ego voi olla yksi suurimmista

Chihuahua mahtuu kokonsa puolesta taskuun – tai ainakin kassissa kannettavaksi. Silti se on ihan oikea koira, jolla on koiran luonne, tavat ja tarpeet.

Rakkaudella kasvatetusta chihusta saa mitä ihanimman seuralaisen itselleen, mutta rajoitta kasvanut pikkuinen voi olla lähipiirilleen jopa pelottava hirmu.

Salme Mujunen

Alkuperäinen chihuahua on lyhytkarvainen, pitkäkarvaisuus on myöhemmin jalostettu rotuun.

Maailman pienin koirarotu on nimetty meksikolaisen Chihuahuan kaupungin mukaan. Chihuahua on Meksikon kansallisrotu, vaikka amerikkalaiset ovatkin jalostaneet sen nykyisenkaltaiseen ulkomuotoonsa.

Tänä päivänäkään ei olla täysin yksimielisiä siitä, onko rotu todella peräisin Meksikosta, vai olisiko se sittenkin kulkeutunut Egyptin kautta Maltalle ja matkannut sieltä Meksikoon?

Meksikolaisista kaivauksista on löydetty chihuahuarotuisia koiria muistuttavia saviveistoksia ja piirrosfigureita. Nämä löydökset on ajoitettu vuosille 500–200

ennen ajanlaskumme alkua: siksi chihuahua voi hyvinkin polveutua xoloitzcuintlista, meksikolaisesta karvattomasta koirasta. Mutta koska jäännöksissä esiintyvät koirat muistuttavat myös muita meksikolaisia rotuja, ei edellä mainittua väitettä voida varmuudella ja aukottomasti osoittaa todeksi. Mutta periaatteessa chihuahuan esi-isät ovat siis voineet elää maya-intiaanien, tolteekkien tai atsteekkien kanssa.

Toinen teoria chihuahuarodun alkuperästä osoittaa kohti Maltaa. Maltan saarelta, n. 3000 vuotta vanhasta haudasta, on löytynyt chihuahuan näköinen muu-

mioitunut koira. Muumiolla oli aukile päällellaan.

Maltalaisten tiedetään aiemmin kasvattaneen tämänkaltaisia pieniä koiria. Eräskin patsas, joka on peräisin n. 100 vuotta ennen ajanlaskumme alkua, esittää miestä ja kahta chihuahuaa. Tuolloin näitä pikkukoiria tosin kutsuttiin Maltan terriereiksi.

Eurooppalaisen teorian mukaan espanjalaiset veivät chihuahuoita mukanaan Meksikoon. Tätä väitettä tukee myös Botticellin maalaus Sikstuksen kapelissa, jossa Mooseksen elämästä kertovassa freskossa on ikuistettuna ilmiselvä chihuahua. Maalaus on peräisin vuodelta 1482 eli se on tehty kymmenen vuotta ennen Kolumbuksen retkeä uuteen maailmaan.

Ehkäpä molemmat teoriat ovat tosia: Meksikossa on voinut olla alkuperäisiä pieniä koiria, joihin Euroopasta tuodut yksilöt ovat myöhemmin sekoittuneet. Ja lopputulos, pikkuruinen chihuahua, on muovautunut amerikkalaisten viimeistelyn jälkeen.

MEKSIKOLAISIA MYYTEJÄ

Atsteekkien aikana uskottiin, että isännän synnit voidaan siirtää koiraan. Isännän kuoltua chihuahuu joko haudattiin elävänä isäntänsä viereen tai vaihtoehtoisesti poltettiin elävältä isäntänsä ruumiin kanssa. Chihuahuan tehtävänä oli johdattaa kuolleen sielu yli seitsemän virran ja läpi kuoleman valtakunnan. Päämääränä oli Autuuden Maa.

Koska koiralla oli näin merkittävä tehtävä omistajansa tuonpuoleisessa elämässä, sitä pidettiin pyhänä. Tuohon aikaan uskottiin lisäksi, että chihuahuu pystyy parantamaan sairaita ja sen läheisyys auttaa mm. reumaattisiin ja astmaan.

Erään meksikolaisen uskomuksen mukaan chihuahuat olivat alkujaan maankoloissa eläviä pieniä koiria. Väitettiin, että Chihuahuan tasan goilla eli suurilla, viljejä chihuahuualoumoja.

On mainittu myös, että chihuahuat olisivat olleet aikojen alussa vuorilla eläviä villieläimiä, jotka kiipeilivät puissa käyrien kynsiensä avulla. Rodulle tunnusomaisia suuria rubiinisiiliä chihut olisivat tarvinneet pystyäksään elämään ja saalistamaan pimeään yöaikaan.

JALOSTUS PIDENSI KARVAN

Chihuahuoita on nykyään kahta eri versiota: pitkäkarvaisia ja lyhytkarvaisia. Chihuahuan alkuperäismuoto on nimenomaan lyhytkarvainen. Amerikkalaiset jalostivat sittemmin rotuun pitkäkarvaanin risteyttämällä siihen papillonin.

Amerikkalaisten kasvattajien työn tuloksena chihuahualla esiintyy nykyään kaikkia mahdollisia värejä. Harvinaisempien värien aikaansaamiseksi on todennäköisesti käytetty roturisteytyksiä: viimeisimmän väritulokkaan, merlen, arvellaan tulleen rotuun mäyräkoirilta. On tietysti mahdollista, että merleväri olisi syntynyt luonnollisten geneettisten mutaatioiden seurauksena, joskin tämä >

selitys on risteytysteoriaa huomattavasti epätodennäköisempi.

SOPEUTUMINEN SUOMALASEEN SYLIIN

Ensimmäiset chihuahuat, jotka olivat lyhytkarvaisia, tulivat Suomeen vuonna 1964. Ensimmäiset pitkäkarvaiset saapuivat neljä vuotta myöhemmin.

– Alkuaikojen erittäin merkittäviä kasvattajia olivat Tiny Doll's kennelin Marjatta Heinonen ja De Gozette kennelin Maija Kelokorpi, kertoo Marika Nalli.

Suomen chihuahuakannan koko on jo useita tuhansia yksilöitä. Vuosittain meillä rekisteröidään lyhyt- ja pitkäkarvaisia yhteensä n. 600 - 800 kappaletta. Pitkäkarvaiset pitivät pitkään johtoasemaa, mutta viime vuonna lyhytkarvaiset menivät ensimmäistä kertaa rekisteröinneissä pitkäkarvaisten edelle.

Rekisteröinnit ovat olleet jo kauan taisaisessa nousussa, mutta muutaman viime vuoden aikana kysyntä on kasvanut hyvin rajusti. Yhtenä syynä tähän on, että chihuahuasta on tullut julkkisten suosima muotirotu. Pienet sylissä kannettavat koirat ovat esiintyneet elokuvissa ja keimailleet toistuvasti lehtien palstoilla.

– Toinen rodun suosioon vaikuttava asia on väestön kaupunkilaistuminen. Pienenä koirana chihuahuan tarpeet ja tilantarve ovat paljon vähäisemmät kuin monella muulla rodulla. Kaikilla ei ole aikaa tai halua ulkoilla koiriensa kanssa useita tunteja päivittäin, siksi chihuahuu saattaa toimia jopa eräänlaisena kompromissina kissan ja koiran välillä, kertoo Chistoso-kennelin Maria Alén.

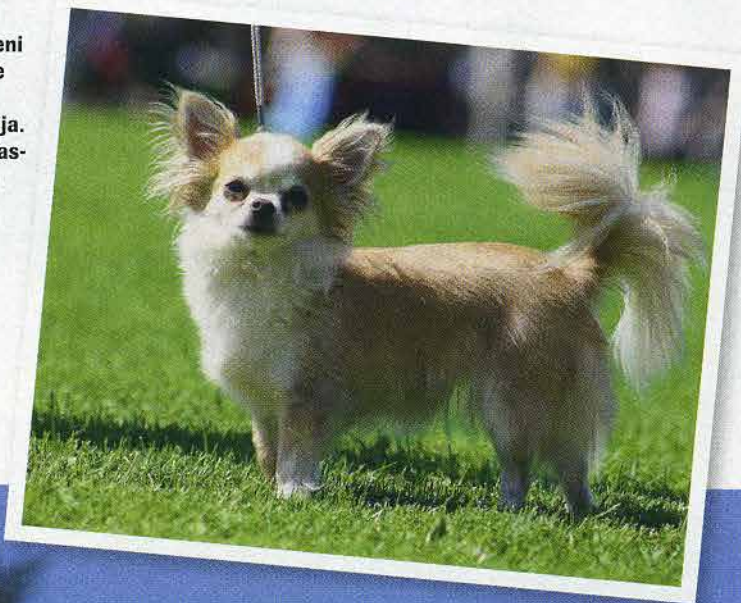
– Paljon matkustelevalle ihmiselle chihuahuu on erinomainen valinta. Se

on vaivaton ja edullinen ottaa mukaan vaikka ulkomaan lennoille. Toisaalta jos päättää jättää koiran hoitoon kotimaahan, sille on varmasti helpompi löytää hoitopaikka kuin esim. suurelle tanskanogille, toteaa Alén.

– Chihuahuapentujen kysyntä ylittää tätä nykyä tarjonnan, selvittää Shapiro's kennelin Heidi Santos Macias. – Tämä näkyy myös hinnoissa, jotka ovat olleet voimakkaassa nousussa.

Pähkinän kennelin Pähkinä Kallisen mukaan muotiroduksi tuleminen ei ole tehnyt hyvää chihuahuoille. – Varjopuolena näyttäytyy ihmisten harkinnan tonaalinen pettäminen. Koira hankitaan jopa heräteostoksena, koska se mielletään jonkinlaiseksi sesonkiin kuuluvaksi trendiasiksi. Lehdistökin osaltaan ruokkii tätä ilmiötä: eräässäkkin muotilehdessä chihuahuu mainittiin osana kevään modikasta asustetta.

Chihuahuu on pieni koiru, joka luulee olevansa puolen Euroopan omistaja. Itsevarmuus kuvastuu olemuksesta hyvin.

– Chihuahuu ei ole asuste, ei koriste, vaan oikea elävä eläin. Siitä saa pitkäikäisen ystävän itselleen, mutta se vaatii myös paljon aikaa, hoitoa ja huolenpitoa.

– Tässä yhteydessä on pakko kertoa, että meilläkin kävi pennunkatsojia, jotka koiran nähdessään ilmoittivat, ettei sen väri mitenkään sovi heidän sisustukseen. Tällaiselle ostajalle voi lämpimästi suositella joko posliinikoiraa tai pehmolelua.

– Muotiroduksi tuleminen on lisännyt myös pentutehtailua ja salakuljetusta, harmittelee Kallinen. – Älä koskaan sorru hankkimaan rekisteröimätöntä koiraa. Jokainen säälistä ostettu pentu tukee koiria raastasti hyväksikäyttävää pentutehtailua. Toiminta jatkuu tasan niin kauan kun ostajia riittää, korostaa Kallinen.

TUODAAN JA VIEDÄÄN

– Rodunjälöstuksen kannalta tärkeimpiä chihuahuu-tuontimaita ovat Iso-Britan-

Chihuahuanartut tulevat helposti kantaviksi, eikä astutusongelmia ole. Sen sijaan synnytyksissä turvaututaan usein keisarinleikkauksiin.

Chihuahuan luonnetta voisi kuvailla sanoilla nenäkäs, omahyväinen, rakastettava ja uhkarohkea.

nia ja USA. Joitakin koiria on Suomeen tuotu myös Ruotsista, Saksasta, Italiasta ja Meksikosta, kertoo Golden Lily's kennelin Vuolasvirtapalkittu Maarit Sairberg. – Nämä tuonnit tapahtuvat yleensä harakitusti, sukutaulut ja koirien terveys tutkitaan etukäteen ja koirat hankitaan pääosin jalostuskäyttöön.

Lukumääräisesti eniten tuonteja tehdään Venäjältä ja Baltian maista, joissa on monia vastuuntuntoisia ja rehellisiä kasvattajia, mutta valitettavasti myös huonomaineisia pentutehtailijoita.

– Suomesta koiria viedään eri puolille maailmaa, eniten Pohjoismaihin ja Eurooppaan mutta myös USA:han, Japaniin ja Venäjälle, listaa Maarit Sairberg. – Viime vuosina suomalaiset chihuahuat ovat myös kelvanneet rodun eurooppalaiseen Mekkaan eli Iso-Britanniaan.

KOKO VASTAAN EGO

Luonteeltaan chihuahuat on ihanteellimmillaan reipas, seurallinen ja ystävällinen pieni koirat. Terrierimäisen itsevarma luonne kuuluu Maarit Sairbergin mukaan aivan erottamattomasti rotuun.

– Chihuahualla ei selvästikään ole realistista käsitystä koostaan, Pähkinä Kallinen naurahtaa. – Omasta mielestään se on jättimäisen suuri koirat, eikä se esim. hevosta jahdatessaan selvästi-

kään osaa suhteuttaa saaliin lihamäärää omaan ravinnontarpeeseen. Jos chihulta kysyttäisiin: kuinka monta teikäläistä tarvitaan kaatamaan yksi hevonen, niin vastaus kuuluisi varmaan: ”Minä”.

Chihuahuan luonnetta voisi Kallisen mukaan kuvailla sanoilla nenäkäs, omahyväinen, rakastettava ja uhkarohkea. – Usein käy niin, että samassa perheessä asuvat isommat koirat joutuvat chihuahuan ”tassun alle”. Jos isompi koirat ei tähän osaan suostu, voi pienelle komentelijalle käydä syntyneessä valtaistelussa huonosti. Vaikka psyyke laittaa pomottamaan, fyysikkä ei kestä sen seurauksia. Useita chihuahuarotuisia koiria on kuollut niiden jouduttua joko vieraan tai oman perheen koiran hampaisiin.

Chihuahuat rakastaa syvästi omaa ihmistään ja leimautuu häneen voimakkaasti. Joskus tuntuu, että chihuahuat osaisi lähes lukea omistajansa ajatukset.

RAJAT ON OLTAVA

– Vaikka chihu on pieni koirat, se vaatii silti normaalin tapakasvatuksen. Rajat ja kuri luovat pikku koiralle turvallisuuden tunteen siitä, että omistaja pystyy ratkaisemaan kaikki eteen tulevat tilanteet eikä tarvitse niihin koiransa apua, Kallinen mainitsee.

– Chihuahuaille voi tulla myös lasten uhmaikään verrattava hysteriakausi, jolloin omistajan on kohdeltava koiransa erityisen päättäväisesti ja johdonmukaisesti.

– Chihuahuat ovat yleensä varsin helposti koulutettavia, vaikkakin ne saattavat laskea hyvin tarkasti, kannattaako juuri nyt totella eli onko tottelemisesta riittävästi hyötyä? Kuritusta tai kovaa kättä chihuahuat ei kaipaa eli se on koulutettava ainoastaan positiivisilla keinoilla.

– Chihuahuat on mainio laiskan ihmisen koirat, sillä se rakastaa sylissä löhöilyä ja inhoaa huonoa säätä ja kylmyyttä. Chihuahuat eivät vaadi omistajaltaan aikaisia ylösnousuja tai pitkiä lenkkejä, vaan kuuttua Kallinen. Kaisa Eskola yhtyy näihin sanoihin. Eskolan chihut pysähtyvät ovelle välittömästi jos ulkona on kurja keli. Ne ikään kuin kysyvät: ”Onko pakko?” ja jollei niitä määrätietoisesti tuuppaa ulos, ne pyörähtävät salamana takaisin lämpimään.

– Chihuahuat on rotuna sataprosenttisesti seurakoirat, jonka vuoksi sillä pitää olla ihana seuralaisluonne. Chihuahuat nauttii huomiosta, mutta edellyttää sen tapahtuvan aina omilla ehdoillaan, Kallinen analysoi.

– On muuten aivan erikseen syytä korostaa ja alleviivata, että chihuahuat voivat syödä samoja ruokia kuin muutkin rodut. Omistajan ei siis tarvitse tarjota sille hanhenmaksaa, jos kaviaari ei satu heti maistumaan, Kallinen toteaa hyvätuntoisesti.

Suomessakin rekisteröitiin viime vuonna jo yli 800 chihun pentua. Jos molemmat karvanlaadut laskettaisiin tilastoissa yhteen, rotu olisi kymmenen suosituimman joukossa.

Kallisen mukaan etenkin aloittelevalle koiranomistajalle voi olla ongelmallista, jos chihuahua osoittautuu luonteeltaan turhan kovaksi tai vaihtoehtoisesti liian pehmeäksi. – Vaikka tuntuu erikoiselta ajatella, niin chihuahuan kokoinen koira voi todellakin terrorisoida vaikka kokonaista kaupunginosaa. Tällöin koira on tyypillisesti hankittu lapsen korvikkeeksi ja jätetty tyystin kouluttamatta.

Lapsen korvikkeeksi joutuminen on tunnusomaista chihuille, sillä ani harva edes harkitsee ottavansa ”lapsekseen” vaikkapa napolinmastiffin tai irlanninsusikoiran.

Maarit Sairberg on kuullut useista puvista pikkupiruista, ääridominoivista chihuahuaista. – Pennusta lähtien näiden koirien on annettu hyppiä ihmisten nenille, räyhätä ja räksyttää oman mielensä mukaan, Redenstamm kennelin Kaisa Eskola harmittelee.

– Chihuahuan pitäisi saada kokea maailmaa ja tottua elämään kuuluviin ilmiöihin, eikä sitä saisi kuljettaa pelkästään sylissä ja suojella kaikelta. Näin menetellen siitä tulee ainoastaan sylissä räkyttävä ja sormia pureva pikkuhirviö.

ÄÄNTÄ JA ULKOILUA

Haukkuherkkyys on chihuahuoille melko tyypillistä. Yleisesti ottaen rotu on hälyttäjä, joka haukkuu jos sen elinpiirissä tapahtuu jotakin poikkeavaa. Hälytyksen ei tulisi kuitenkaan kestää kauaa. Yli minuutin mittainen haukkuminen alkaa olla monien mielestä häiritsevää.

– Usein kauhuelokuvia katsellessa ni tulee mieleen, että jos leffalavasteissa olisi yksikin chihuahua, taloon hiippaileva kuristaja pelästyi pahemman kerran. Chihuahua on hyvin tarkkakuuloisen ja valpas havainnoimaan asioita, siksi hälyttäjän tehtävä lankeaa sille luonnostaan. Mielestäni chihuahua on kuitenkin vähemmän haukkuherkkä kuin monet pienpystykorvat ja perhoskoirat, vertailee Maarit Sairberg.

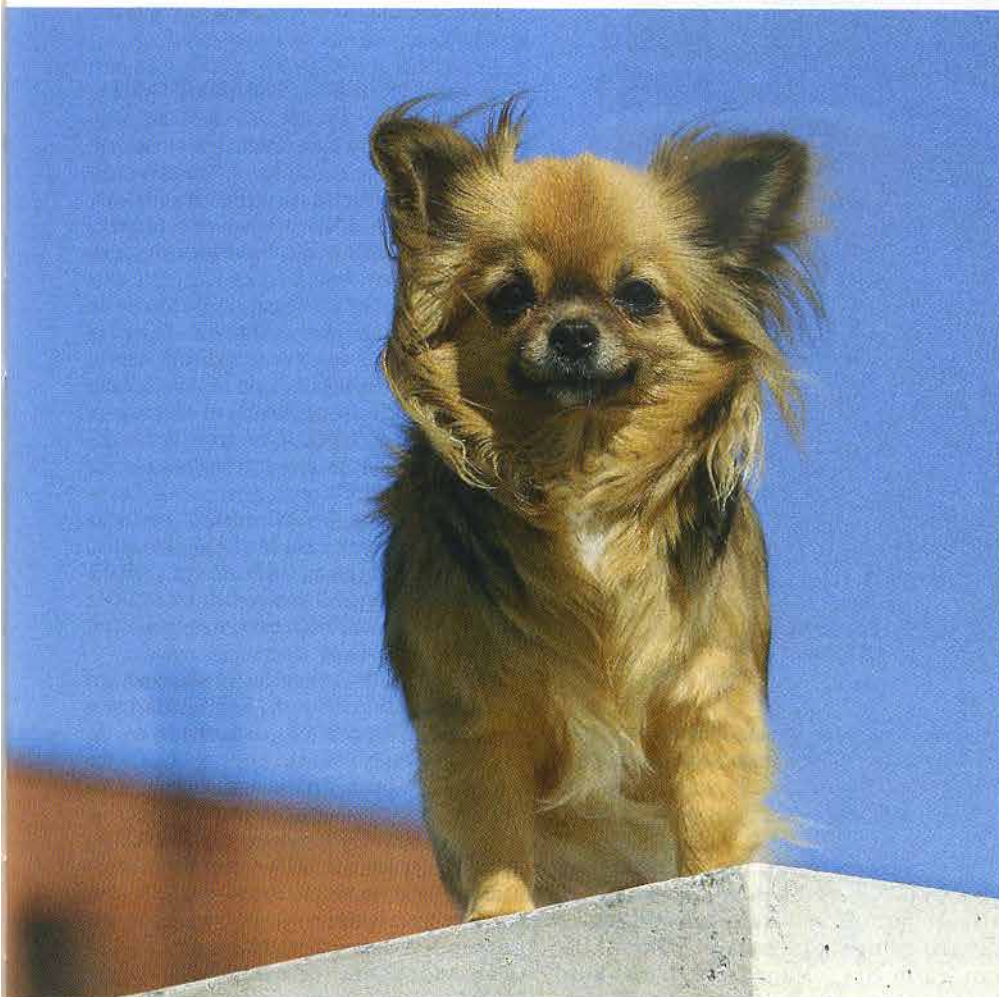
Vapaana ulkoilu jakaa voimakkaasti chihuahuaharrastajien mielipiteitä. Maarit Sairberg lenkkeilee kytkemättömien koiriensa kanssa, sillä ne eivät karkaile. Marika Nalli ei puolestaan luota koiriinsa yhtä paljon. – Vieraita koiria nähdesään omat koirani varmasti menisivät niitä kohti, eikä toisten koirien reaktioista voi koskaan mennä takuuseen. Kohtaaminen on aina riski: chihuahua voi kuolla yhdestä puraisusta. Meille on sattunut useita ”läheltä piti”-tilanteita, vaikka omat koirani ovat olleet kytkettyinä.

– Chihuahuat ovat erittäin kestäviä lenkkeilijöitä niin halutessaan, Kaisa Eskola vakuuttaa. – Useamman tunnin lenkin jälkeen perheemme rottweiler voi olla väsynyt, mutta chihuahuat jatkavat pirteää telmimistään heti saavuttuamme kohtiin.

LUONTEEN MIINUSPUOLIA

Chihuahualle epätoivottavia luonteenpiirteitä ovat arkuus ja liika kovuus. Näitä ongelmia esiintyy melko yleisesti tänä päivänä. Hyvin pehmeä koira on vaikea

Chihuahuan omistajaksi sopii erinomaisesti, jos kokee olevansa luonteeltaan mukavuudenhaluinen.

Pienikokoisuus asettaa chihuahualle omat rajoituksensa. Hieman keskivertoa tarkkaavampi pitää omistajan olla koiransa vuoksi.

esittää koiranäyttelyissä, koska se on kehässäkin haluton tai pelokas. Myös kotonan pehmeä chihu on haastava, joskin kovaan koiraan verrattuna sen kanssa tulee helpommin toimeen. Kultainen keskitie on kuitenkin luonteessa se paras ja toivotuin.

Sisäsiisteysongelmia esiintyy pienissä roduissa useammin kuin keskikokoisissa tai suurissa roduissa. – Urokset saattavat nostella koipeaan huonekaluihin, myöntää Kaisa Eskola.

Pähkinä Kallisen mukaan myös nartut voivat merkeillä sisälle. – Ne sitä paitasi lorauttelevat suurempia lätäköitä kuin urokset ja voivat nousta jopa etujaloilleen ruiskauttaakseen pissaa korkeammalle seinälle. Nartun merkailutaipumusta on Kallisen mukaan hankalaa saada kuriin.

HELPOKSI KOIRAKSI, MUTTA SILTI AINA KOIRAKSI

Chihuahua sopii Maarit Sairbergin mukaan monenlaisille ihmisille ja hyvin erilaisiin elämäntilanteisiin. – Ihmisellä tulee toki olla realistinen käsitys siitä, että hän on hankkimassa koiraa eikä mitään leikkikalua.

– Monet kasvattajat kieltäytyvät myymästä pentua perheeseen, joissa on pieniä lapsia. Pentu voi lapsen sylistä pudotessaan loukkaantua tai jopa kuolla, Sairberg sanoo. – Minä olen aina myynyt kasvattejani sekä sinkuille että lapsiperheisiin, eikä ongelmia ole koskaan tullut. Yksi chihu on päässyt myös ikääntyvän pariskunnan lemmiksi palvelutaloon, jossa se on tätä nykyä koko talon lemmikki, Sairberg kertoo.

Chistoso kennelin Maria Alén suosituu myös myymään pennun lapsiperheeseen. – Luotan siihen, että vanhemmat tarkkailevat lastensa tekemisiä ja valvovat etteivät lapset pääse rutistamaan tai pudottamaan pentua. Heidän tulee opettaa lapselleen että chihuahuan kanssa ollaan vain lattialla. Lapset eivät saa nostaa chihuahuua. Se on sääntö, johon ei tehdä poikkeuksia.

– En voi uskoa, että kukaan aikuinen ehdoin tahdoin ostaisi pentua lastensa leluksi ja sallisi sen satuttamisen. Sehän olisi aivan sairasta!

Kaisa Eskolan mukaan pentuja kysytään eniten lapsettomiin, pari-kolmekymppisiin perheisiin. – Millaiselle perheelle chihuahuua ei sitten sovi? Ihmisel-

le, joka hakee ainoastaan muodikasta ja helppoa pientä koiraa vauvan korvikkeeksi. On ikävää katsoa kun Paris Hilton tai Britney Spears -ilmiöön samaistuneet nuoret kuljettelevat koiriaan rintarepuissa mitä erilaisimpiin vaatteisiin puettuina. Ja jopa korvakoruihin somistettuina. Tämä muoti-ilmiö on aiheuttanut kasvattajien keskuudessa paljon naurua, mutta myös suoranaista kauhistelua.

– Chihuahuan omistajaksi sopii erinomaisesti, jos kokee olevansa luonteeltaan mukavuudenhaluinen ja rakastaa takkatulen loimua ja auringossa oleilua, myöhäisiä herätyksiä, lämpimien väljien alla nukkumista, eikä ole liian kiireinen, listaa Pähkinä Kallinen. – Eräs ystäväni mainitsi kerran, että chihuahuua sopii erityisen hyvin sinkkumiehille, sillä naiset hakeutuvat aivan vuoren varmasti silittämään suloista pikkukoira. Sylikoiran avulla vastakkaiseen sukupuoleen tutustuminen sujuu kuin tanssi, Kallinen mainostaa hymyillen.

NÄYTTELYHARRASTUS KIINNOSTAA

Chihuahuaharrastajat ovat innokkaita koiranäyttelyissä kävijöitä. Useat menestyneet koirat ovat vuosien varrella vallanneet paikkansa parrasvaloissa.

Harrastajat nimesivät pyydettyä joukkoa koiria, jotka ovat tehneet heihin vaikutuksen. Lyhytkarvaisista esille nousivat Crawford Dressed To Party, Yo Te Quiero Di Rio Galeria ja Zzman's Showstopper.

Pitkäkarvaisten listalle pääsi Ballybroke Miles Better, Bramerita Doughnut, Chipau Ace Of Hearts, Dachida's Johnnie Angel, De Gozette Stopgap, Misty Meadow's Bart Simpson, Misty Meadow's Donald Duck, Nikoli's Pirouette, Ouachitah Beau Chiene, Pähkinän Herosdenos-jours, Pähkinän Midas Touch, Suvikasteen Rollo ja Zzman's Laser Flame.

Maarit Sairberg kertoo harrastaneensa rotua yli 20 vuotta ja nähneensä sinä aikana paljon upeita koiria sekä Suomessa että ulkomailla. – On vaikea nimetä ehdotonta ykköstä, vaikka valtavan vaikutuksen minuun tekikin Cruftissa nähty Iso-Britannian kaikkien aikojen menestynein näyttelykoira: pitkäkarvainen chihuahua Bramerita Naughty But Nice. Tämä narttu on saanut Maria Aléninkin sydämen väpättämään. – En ole nähnyt koiraa läpättämään. – En ole nähty se on kerta kaikkiaan sädehtivän upea!

KOKO RAJOITTAA MUUTA HARRASTAMISTA

Tottelevaisuuskokeet ja agilitykilpailut ovat joidenkin chihuahuaharrastajien mieleen. Monet harrastajat innostuvat kokeilemaan näitä lajeja, mutta alkuinnostuksen jälkeen osallistumisaktiivisuus hiipuu. Tämä johtunee siitä, että chihuahualle tokin hallitut liikkeet ovat melko vaativia ja agilytysteet rodun kokoon nähden matalimmillaan turhan korkeita. Hieman isommat rodut pärjäävät näissä lajeissa paremmin ja se puolestaan motivoi jatkamaan tavoitteellista uraa.

Chihuahuoitten kanssa osallistutaan varsin innokkaasti kaverikoiratoimintaan. Pirteä pikkukoira tuottaa aina suu- ➤

*Rodulla pitää olla kaunis, pehmeä ja
hieman näsäviisas ilme.*

Chihuahualla kuuluu olla terveet, tasapainoiset liikkeet kuten millä tahansa koiralla. Chihu onkin koostaan huolimatta väsymätön menopeli.

ren ilon vieraillessaan vanhustentalossa tai kehitysvammaisten palvelukodissa.

PYÖREÄ KALLO, PALJON ERI VÄREJÄ

Vaikka chihuahuu on kooltaan äärimmäisen pieni, sen tulee silti olla ulkomuodollisesti terveen oloinen. Chihu ei saa vaikuttaa hauraalta tai heikolta.

Pätkinä Kallisen mukaan ihannechihuahuan paino asettautuu 1,8 - 2,5 kilon välille. – Suoraselkäinen, kaunisliikkeinen ja hyvin kulmautunut koira on ilo silmälle.

– Chihuahuan runko ei saa olla suomenpystykorvamaisen neliömäinen, vaan sen kuuluu olla hieman korkeuttaan pidempi. Tämä seikka meinaa nykyään unohtua kasvattajilta, Kallinen harmittelee.

– Rodulla pitää olla kaunis, pehmeä ja hieman näsäviisas ilme, listaa Kallinen. – Omenanmuotoinen pää on näille tunnusomainen, samoin kuin suuret pyöreähköt rubiinisilmät, jotka sijaitsevat melko kaukana toisistaan. Kuono ei saa olla liian pitkä, muttei myöskään paksu ja lyhyt. Otsapenger on parhaimmillaan voimakas ja kauniisti kaartuva kaula melko pitkä.

Chihuahuan ravin tulisi olla maatavoittavaa. Hackney-askel, töpöttävät, huijotavat ja kauhovat liikkeet ovat virheelliset. Takaraajojen liikkeen tulee ulottua taakse, eikä jäädä rungon alle.

Häntä on myös tärkeä osa chihuahuan rotutyypillistä ulkomuotoa. Hännäkiinnityksen tulee olla korkea ja kaaren napakka. Muodoltaan häntä on litteä kuin majavalla.

Kaikki värit ovat sallittuja. Yleisimmät värit ovat fawn, soopeli ja irish spotting. – Tosin tuntuu, että vain kokeneet kasvattajat ja tuomarit osaavat nähdä koiran ”värin alta”. Visuaalinen harha kun häiritsee muodon ja rakenteen tulkintaa yllättävän paljon. Esimerkiksi mustan chihuahuan silmät näyttävät pienemmiltä kuin vaalean, vaikka silmät olisivat täsmälleen samankokoiset. Tämä siksi, että vaalealla koiralla musta silmänympäryspigmenti korostaa ja suurentaa silmää.

– Valkoiset, etenkin particolour-väriset pitkäkarvaiset voivat vaikuttaa perhoskoiramaisilta, vaikka eivät tyypiltään sitä olisikaan, arvioi Kallinen.

Epäsymmetrinen kuviointi harhauttaa myös arvioitsijoita. Kallisen yhdellä chihuahualla oli toisessa silmässä kajaalit ja toisessa ei. – Ihmiset kysivät aina, oliko kajaaliton silmä kipeä, koska pigmentti oli silmän ympärillä vaaleanpunainen.

Värin visuaalinen vääristymä pitää näköjään erikseen tiedostaa, jotta se ei johtaisi katselijaa harhaan.

MERLEVÄRI PUHUTTA

– Sininen (mustan värin laimennusgeeni ”dd”) on chihuahualla harvinainen ja sikäli myös epätoivottava, että siihen liittyy ikäviä terveysongelmia. Geneettisesti sinisillä koirilla väripigmenti voi paakkuuntua. Tämä nk. sinisen koiran syndrooma näkyy huonoturkkisuutena, karvanlähtönä, kaljuina alueina ja kutisevana ihottumana korvien ja selän alueella. Pentuna tämän värinen koira voi olla hyvin kaunis ja hyväturkkinen, mutta myöhemmin oireet voivat tulla rajuina ja vaatia toistuvia

eläinlääkärikäyntejä läpi elämän.

Merleväriin liittyy rodussa juuri nyt vahvaa tunnepitoista eipäs-juupas -kiinaa. On harrastajia, jotka haluaisivat kokonaan kieltää merleväristen kasvattamisen.

KÄÄPIÖKOKOISUUS ALTISTAA ONGELMILLE

Chihuahuu kuuluu Suomen Kennelliiton ylläpitämään PEVISAAn eli perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaan. Ohjelman mukaan jalostukseen käytettävän koiran polvet on tutkittava polvilumpion sijoiltaanmenon (patella luksaatio) varalta.

Chihuahuayhdistyksen pentulistalle pääsy on sidottu polvituloksiin. Yhteenlaskettuna tämä luku ei saa ylittää kahta. Jos toisen chihun polvitulos on 1/1, sille on valittava kumppaniksi terve koira, jonka status on 0/0. Yhdistys suosittelee jalostuskoirille myös silmätarkastusta, mutta se ei ole pakollinen.

Polvivikojen lisäksi muita rodussa esiintyviä sairauksia ovat Legg Perthes, HC, PRA, epilepsia, sydänvialit ja vesipäisyys. – Näiden esiintyvyyttä ei ole rotuyhdistyksessä vielä tarkemmin kartoitettu, kertoo Maarit Sairberg.

Marika Nalli kokee, ettei sairauksista puhuta kovin avoimesti. Esim. valkoisen värin aiheuttamasta kuuroudesta ei ole vielä kukaan käyty avointa keskustelua. – Jalostukseen pyritään tietysti käyttämään vain terveitä yksilöitä, selvittää Nalli.

Kaisa Eskola korostaa rodun hyvää terveyttä ja pitkää ikää. – Terve chihuahuu voi elää jopa yli 18-vuotiaaksi. Kun vertaan tätä rotua muihin rotuihini saksanpaimenkoiraan, rottweileriin ja bordeauxindoggiin, terveyden vaakakuppi kallistuu ehdottomasti chihuahuoiden hyväksi. Olen ostanut toistakymmentä chihuua, eikä niillä ole ollut ongelmia allergioiden, silmä- tai korvatulehdusten kanssa, jotka ovat muissa roduissa hyvin yleisiä.

Chihuahuapentueen keskikoko on 2,5. Ennätys on niinkin suuri kuin kahdeksan. – Suuri pentue edellyttää väistämättä nartun suurempaa kokoa, eikä tällainen koon kasvu ole kääpiörodulle toivottavaa, Sairberg huomauttaa.

– Nartut tulevat yleensä helposti kantaviksi eikä astumisongelmaa ole. Terve chihuahuauros on erittäin innokas suorittamaan isyyteen johtavia toimenpiteitä.

Pätkinä Kallinen kertoo chihuahuan terveydellisten ongelmien liittyvän pikemminkin rodun pieneen kokoon kuin rotuun sinällään.

– Äärimmäisyyksien jalostaminen on vaikeaa. Rodun tyyppivikoja ovat edellä mainittujen sairauksien lisäksi hypoglykemia, hampaiden vajaakehitys ja ”hikan” nimellä kulkeva hengenhädistyskohtaus.

Hypoglykemia eli verensokerin liiallinen lasku on hengenvaarallinen tila. Sitä esiintyy etenkin pennuilla yleisesti. Hypoglykemia voi aiheutua ruokavalion äkillisestä muutoksesta, ripulista tai oksentelusta. Hypoglykemiariikin vuoksi suositellaan, ettei chihuahuapentua ul-

koilutettaisi kovin nuorena, sillä se voi syödä maasta jotain vatsaa ärsyttää ja sairastua. Täytyy muistaa, että kääpiökoiran pentu on pienen kokonsa vuoksi erittäin vaativa hoidettava.

Rodussa esiintyy melko usein hammaspuutoksia, hampaiden kehityshäiriöitä ja purentavikoja. Yleensä nämä eivät aiheuta koiralle erityisiä ongelmia. Näytelymenestykseen niillä tosin voi olla vaikutusta.

Chihuahu on altis hammaskiven muodostumiselle, joka hoitamattomana johtaa ientulehduksiin ja sitä kautta enenäkaisiin hampaiden irtoamisiin.

Rodulla esiintyvä "hikka" ilmenee kun rakenteellisesti ahtaat nenäontelot täyttyvät liian nopeasti koiran vetäessä ilmaa nenän kautta. Näyttää kuin koira saisi astmakohtauksen. Tätä hengenahdistusta kutsutaan hikan lisäksi myös kroosaamiseksi, ruisrääkäksi tai röhkimiseksi. Kohtaus menee ohi joko itsestään tai avustettuna niin että koiran sieraimet peitetään ja se joutuu hengittämään suun kautta. Voimakkaan hengenahdistuksen syitä voivat olla tietysti myös nenäpunkit tai hengitysteiden tulehdus.

Chihuahuamiä keisarinleikataan melko paljon. – Suurin osa nartuista kyllä synnyttäisi itse, jos niille annettaisiin siihen mahdollisuus, Pähkinä Kallinen arvioi. – Joskus pennut voivat tietysti olla virheasennossa tai ne kasvavat liian suuriksi suhteessa emän lantion kokoon. Tällöin leikkaaminen on perusteltua.

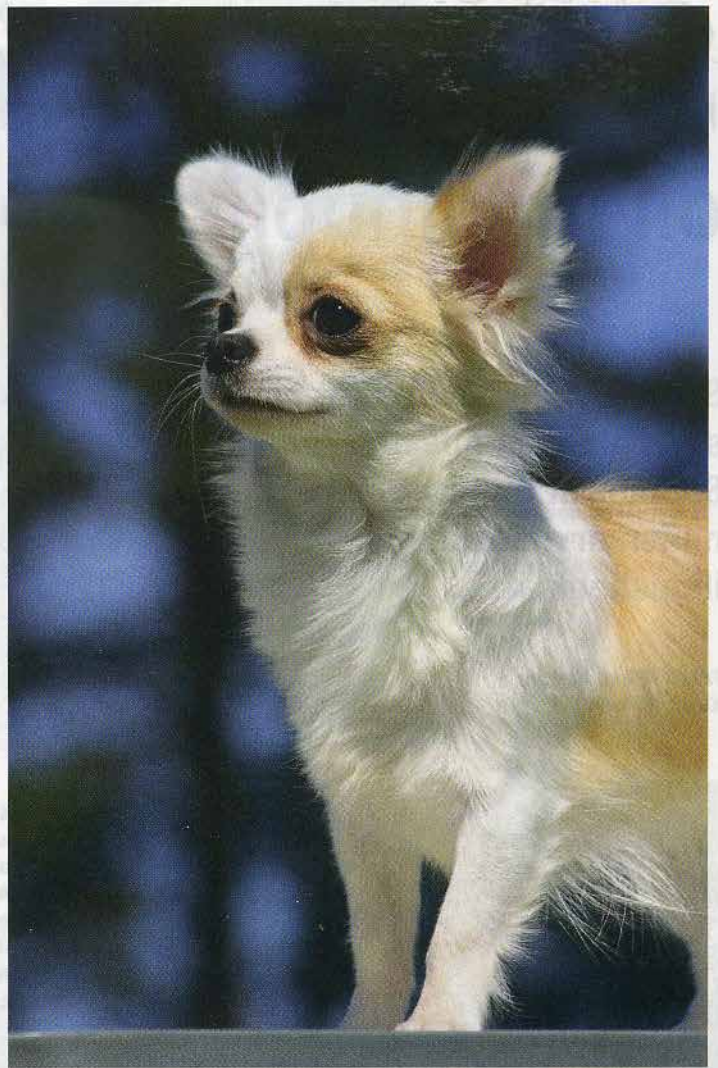
– Silti valtaosa keisarinleikkauksista on mielestäni turhia. Niitä tehdään, koska omistajien hermot eivät kestä odottaa koiran normaalisynnytyksen etenemistä, harmittelee Kallinen.

– Chihuahuapennut painavat syntyessään tyypillisesti n. 100 - 150 grammaa. Paino voi kuitenkin vaihdella 50 jopa 270 grammaan.

Chihuahuan rakenteellinen erikisuus on sen pälaen aukile (molera, fontale tai fontanella). Pään luut eivät tällöin kasva umpeen vaan päähän jää kohta, jossa yhteys aivoihin on vain ohuen nahan peitossa. Kaikilla chihuahuaoilla ei aukilettä ole. Muissa roduissa vahvasti pyöreä otsa ja aukile merkitsevät suurella varmuudella vesipäätä.

– Tiedetään, että aukilechihuahuat elävät useimmiten ilman vesipäälle tyy-

Chihuahuasta on viime vuosina tullut nuorten kaupunkilaisnaisten ja julkisten kulttirotu. Rodun rekisteröintimäärät kasvavat kaikkialla. Suosio on tuonut tullessaan myös haittoja, laadultaan heikkoa kasvatusta ja salakuljetusta.

pillisiä neurologisia oireita, joten vesipäisyys ja aukile eivät tällä rodulla aina väistämättä kohtaa. Rodunomaisen pyöreän päänmuodon vaatimus kuitenkin altistaa ne tälle ongelmalle.

– Vesipää periytyy väistävasti, joten molempien vanhempien täytyy kantaa sairausgeeniä, Kallinen kertoo. – Vakaasti vesipäisiä chihuja esiintyy harvakseltaan. Yleensä ne huomataan jo varhain ja lopetetaan ennen luovutusikää.

– Piilevästi vesipäisiä chihuja väitetään olevan runsaasti. Piilevä vesipäisyys ei yleensä vaikeuta koiran elämää muu-

toin kuin älyllisen alentuman kautta. Eräs piilevän vesipään tunnusmerkki on koiran huolettoman hyväntuulinen käytös. Koira ei lainkaan ymmärrä, että sille ollaan vihaisia, se on aina yhtä hymyä ja suorastaan säteilevän aurinkoinen. Tällaisen koira kouluttaminen on mahdollista, sillä se ei pysty muodostamaan yhteyttä käskyjen ja toimintojen välille, Pähkinä Kallinen kertoo. •